

II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 13 februari 2001

om den stödordning som Förenade kungariket planerar att genomföra till förmån för Viridian Growth Fund

[delgivet med nr K(2001) 334]

(Endast den engelska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2001/406/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

- (1) Genom en skrivelse av den 14 september 1999 anmälde de brittiska myndigheterna till kommissionen det stöd som var kopplat till bildandet och förvaltningen av riskkapitalfonden Viridian Growth Fund.
- (2) Kommissionen bad om ytterligare upplysningar den 12 november 1999 och skickade en påminnelse den 22 december 1999. De brittiska myndigheterna svarade genom en skrivelse av den 14 januari 2000. De tillhandahöll dock inte alla de upplysningar som efterfrågades den 12 november 1999. Därför skickade kommissionen en andra påminnelse den 10 mars 2000 som de brittiska myndigheterna svarade på genom en skrivelse av den 28 mars 2000. Kommissionen begärde ytterligare kompletterande upplysningar den 12 maj 2000. De brittiska myndigheterna svarade med en skrivelse av den 14 juni 2000.

- (3) Genom en skrivelse av den 8 augusti 2000 ⁽²⁾, underrättade kommissionen de brittiska myndigheterna om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget avseende Viridian Growth Fund.
- (4) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽³⁾. Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med sina synpunkter på stödet i fråga.
- (5) Kommissionen har inte mottagit några synpunkter från berörda parter.
- (6) De brittiska myndigheternas officiella svar kom genom en skrivelse av den 8 september 2000.
- (7) Den 19 september 2000 skickade kommissionen en begäran om att vissa frågor skulle klargöras och den 8 november 2000 hölls ett möte med det berörda generaldirektoratet och de brittiska myndigheterna där kommissionens frågor diskuterades.
- (8) De brittiska myndigheterna svarade formellt på kommissionens frågor den 15 december 2000.

II. DETALJERAD BESKRIVNING AV STÖDET

Målsättning med stödet

- (9) Syftet med stödet enligt anmälan och de brittiska myndigheternas ändringar under förfarandets gång är att åtgärda den brist på riskkapital som man anser föreligga när det gäller finansiering av små företag i Nordirland i

⁽¹⁾ EGT C 266, 16.9.2000, s. 9.

⁽²⁾ Referens: SG (2000) D/106067.

⁽³⁾ EGT C 266, 16.9.2000, s. 9.

enlighet med definitionen i rekommendationen om små och medelstora företag⁽¹⁾. Fonden skall investera i småföretag inom tillverkningssektorn och sektorn för kommersiella tjänster eftersom dessa företag har svårt att skaffa kapital från befintliga finansieringskällor.

- (10) För att locka institutionella investerare till denna marknad, som är relativt outvecklad i Nordirland, och som anses vara mycket riskfylld, menar de brittiska myndigheterna att de måste vidta vissa stimulerande åtgärder och alltså bidra till utvecklandet av en regional riskkapitalfond, Viridian Growth Fund.

Rättslig grund

- (11) Rättslig grund för stödet är artikel 7 i *The Industrial Development (Northern Ireland) Order 1982* samt avtalet om att bilda fonden och riktlinjerna för verksamheten.

Fondens ställning och bolagsstruktur

- (12) Fonden skall registreras som kommanditbolag enligt *Limited Partnerships Act 1907* med dess ändringar under namnet Viridian Growth Fund L. P. Bolaget skall ha en komplementär som är ansvarig för drift och ledning av bolagets verksamhet, och som har möjlighet att utse en chef. Fondens chef utsågs genom ett öppet anbudsförfarande. Det totala kapitalet kommer att uppgå till 10 miljoner pund sterling. Vid bildandet av fonden kommer förutom den offentliga sektorns bidrag⁽²⁾ på 3,34 miljoner pund ett bidrag från den privata sektorn och medel från Europeiska investeringsbanken (EIB) på 3,3 miljoner pund. Medlen från den icke-offentliga sektorn kommer från Viridian Group plc (den privata sektorns elleverantör i Nordirland), 2 miljoner pund, Northern Ireland Local Government Officers Superannuation Scheme, 1 miljon pund, och Abbey National, 0,33 miljoner pund.

- (13) De brittiska myndigheterna är dock beredda att söka ytterligare investerare i den privata sektorn i europeiska facktidskrifter. För närvarande överväger de att annonsera i den internationella upplagan av *Financial Times* och i den månatliga tidskrift som publiceras av European Venture Capital Association.

Varaktighet

- (14) Investeringsfasen kommer att vara slutförd i slutet av december 2004 enligt vad som anges i de brittiska myndigheternas skrivelse av den 14 januari 2000.

Investeringsvillkor och ersättning enligt de brittiska myndigheternas anmälan och ändringar

- (15) Efter hand kommer kapital att sättas in i fonden så att det ungefär motsvarar dess årliga investeringar i småföretag. För att täcka den femåriga investeringsperioden är det planerat att fondens aktieägare skall göra fem delbetalningar. Alla delbetalningar kommer att göras proportionellt mot deltagandet i fonden. Avsikten är också att fonden skall förvaltas så att de privata och offentliga investerarna får tillbaka sitt investerade kapital samt en god avkastning på detta.

- (16) Fondens inkomster kommer att fördelas mellan investerarna i fyra omgångar. I ett första skede kommer investerarna från den privata sektorn och EIB att ersättas till dess att de har fått tillbaka sina investeringar. I ett andra skede kommer de att få en intern avkastning på 10 % per år. I ett tredje skede kommer ytterligare ersättning från portföljen att företrädesvis betalas ut till den offentliga sektorn tills dess att denna sektors första investering på 3,34 miljoner pund har betalats tillbaka och i ett fjärde skede kommer den offentliga sektorn att erhålla intern avkastning på 2,2 % per år.

- (17) Om fonden skulle gå med förlust kommer Department of Enterprise Trade & Investment (DETI) att få bära nettoförlusterna när det gäller inkomster och kapital till dess att deras totala investering i fonden har använts för att täcka sådana förluster. Ytterligare nettoförluster när det gäller inkomster och kapital kommer att fördelas mellan kvarvarande investerare i förhållande till deras deltagande.

- (18) De brittiska myndigheterna anser att komplementärens avgift för administration delvis skall grunda sig på fondens resultat.

⁽¹⁾ EGT L 107, 30.4.1996, s. 4.

⁽²⁾ Den offentliga sektorns bidrag har tillhandahållits av Department of Enterprise Trade & Investment (DETI) och delvis refinansierats genom Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF).

Följaktligen tar DETI både en större risk och får lägre avkastning än de andra investerarna.

Fondens investeringar i småföretag

(19) Enligt de brittiska myndigheternas anmälan kommer det att finnas vissa begränsningar för fondens verksamhet. Fonden kommer att kunna investera upp till 600 000 pund i ett enskilt småföretag genom lån och aktieägande.

- *Lån*: (förlagslån, lån utan säkerhet) kommer att beviljas till en räntesats som ligger 1–3 % högre än den kommersiella banksektorns ränta för lån med säkerhet.
- *Stamaktier*: Småföretagen kommer att få lämna en del av sina aktier i utbyte mot kapitalinvesteringar.

(20) Fonden kommer inte att investera i företag i svårigheter enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering⁽¹⁾.

(21) Fonden kommer inte att investera i företag som producerar, bearbetar eller marknadsför produkter som förekommer på listan i bilaga I till fördraget. Den kommer inte att tillåtas investera i företag som är aktiva inom känsliga sektorer för vilka särskilda gemenskapsregler för statligt stöd har fastställts.

(22) Enligt de brittiska myndigheterna kommer fonden bara att investera i företag som utvidgar genom att investera i anläggningstillgångar eller immateriella tillgångar i enlighet med vad som beskrivs under punkt 4.4 i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål⁽²⁾.

(23) Det ekonomiska stödet från fonden kommer att hållas åtskilt från andra regionala och nationella program, men om de skulle sammanfalla har de brittiska myndigheterna åtagit sig att begränsa det totala stödet till maximalt 40 % som fastställts enligt de nuvarande stödföreskrifterna för Nordirland.

III. INLEDANDE AV FÖRFARANDE ENLIGT ARTIKEL 88.2 I EG-FÖRDRAGET

(24) I sitt beslut om att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 i EG-fördraget när det gäller Viridian Growth Fund⁽³⁾ hyser kommissionen vissa tvivel om huruvida den anmälda stödåtgärden är förenlig med gemenskapens regler för statligt stöd.

- a) För det första hävdade de brittiska myndigheterna att förmånsbehandlingen av fondens privata investerare är nödvändig för att kunna dra till sig investerare från denna sektor. I sitt beslut om att inleda förfarandet betvivlade kommissionen att täckning av en betydande del av de privata investerarnas risk och det faktum att de kunde dra nytta av att lämna sina bidrag senare verkligen hängde samman med utgifter som kan anses vara stödberättigade enligt något av kommissionens meddelanden eller regelverk enligt vilka statligt stöd kan beviljas.

- b) För det andra ifrågasatte också kommissionen om stödet till de företag som fonden investerat i hade samband med nyinvesteringar enligt gemenskapens tidigare riktlinjer för statligt stöd till små och medelstora företag⁽⁴⁾ eller med riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål⁽⁵⁾ eller andra stödberättigade utgifter enligt kommissionens meddelanden och regelverk.

(25) I sitt beslut att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 i EG-fördraget påpekade kommissionen att den också skulle överväga om kommanditbolaget, som utför fondens transaktioner, också skall anses vara ett stödmottagande företag.

IV. KOMMENTARER FRÅN FÖRENADE KUNGARIKET

(26) Genom en skrivelse av den 8 september 2000 har Förenade kungariket inkommit med kommentarer om kommissionens beslut att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 i EG-fördraget när det gäller fonden. Dessa kommentarer kan sammanfattas enligt följande:

- a) Eftersom de potentiella investerarna inte vill investera till sådana belopp som föreslås genom fonden har de brittiska myndigheterna lagt fram förslaget om fonden. Genom förslaget försöker man ta itu med marknadsstörningar vilket utgör en nackdel för de åsyftade företagen i Nordirland.

- b) De berörda företagen kan inte hitta eller locka till sig kapital i spannet 50 000–300 000 pund i Nordirland. Frågan om de har råd är inte relevant. För närvarande har de inget alternativ och därför får de inga medel.

- c) De brittiska myndigheterna påpekade att räntesatser som ligger 1–3 % högre än bankernas räntesatser är utmärkande för Nordirland där bankerna konkurrerar om att bevilja lån med säkerhet till låga marginaler.

- d) Programmet måste vara selektivt, med tanke på de begränsade medlen och den potentiellt stora efterfrågan, och fondens chef måste därför fatta omdömesgilla beslut.

⁽¹⁾ EGT C 288, 9.10.1999.

⁽²⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 9.

⁽³⁾ EGT C 266, 16.9.2000, s. 9.

⁽⁴⁾ EGT C 213, 23.7.1996, s. 4.

⁽⁵⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 9.

- e) Fondens stöd till de privata investerarna är begränsat till minsta möjliga för att säkerställa den privata sektorns deltagande. Fonden kommer att tillhandahålla riskkapital till företag i Nordirland genom att ta itu med marknadsstörningar snarare än alltför stor snedvridning av konkurrensen.
- f) De brittiska myndigheterna anser inte att fonden skulle minska antalet investeringar eller göra de tillgängliga investeringsmöjligheterna mindre attraktiva för andra potentiella investerare som kan vara intresserade att verka på samma marknad. Alla potentiella institutionella investerare blev kontaktade om att stödja fonden och alla hade möjlighet att delta. Dessutom riktade sig ingen fond vid den tidpunkten till de avsedda företagens investeringsbehov och därför kan det verka som om dessa företag inte är attraktiva för investerare. Potentiella investerare kommer att fortsätta att hitta attraktiva investeringsmöjligheter utanför fondens investeringsområde.
- g) Syftet med investeringsstödet är att göra det möjligt för målföretagen att snabbt utvidga sin verksamhet och inte att minska sina befintliga utgifter. Fondens föreslagna investeringar kan därför inte beviljas som driftsstöd.
- h) Ett kommanditbolag är en överenskommelse mellan personer och organisationer om att bedriva affärsverksamhet i vinstsyfte. Bolagets verksamhet regleras i The Limited Partnership Agreement. Ett kommanditbolag är ingen juridisk person som är åtskild från sina delägare. Dessutom behandlar skattemyndigheterna de enskilda delägarna (investerarna i bolaget eller, i detta fallet, fonden) i bolaget som om delägarna själva hade gjort investeringarna direkt i den bakomliggande företagsportföljen. Med andra ord bedöms kommanditdelägarna individuellt på grundval av sina skatteskulder från vinster av inkomster och kapital i bolaget eller fonden. Kommanditdelägarna beskattas inte två gånger, först som bolag och sedan som individuella delägare. Förenade kungariket menar att om stöd skall anses ha erhållits av de individuella delägarna skulle det vara dubbelräkning och oriktigt att tillräkna kommanditbolaget stöd.
- (27) Den 8 november 2000 hölls ett möte mellan kommissionen och de brittiska myndigheterna och den 15 december 2000 sändes en formell skrivelse till kommissionen med vissa ändringar. Dessa ändringar har införlivats i beskrivningen av stödet under avsnitt II.

V. BEDÖMNING AV STÖDET

Beträffande förekomsten av stöd

- (28) Fonden är en juridisk person i form av ett kommanditbolag som enligt brittisk skattelagstiftning inte anses vara en juridisk person åtskild från sina delägare. Därför anser kommissionen att fonden och dess investerare är på samma nivå.
- (29) Kommissionen noterar att fondens investeringsvillkor har ändrats under förfarandet. Dessutom har de brittiska myndigheterna åtagit sig att söka ytterligare privata investerare till fonden i hela Europa. Skillnaderna i ersättning består dock mellan DETI och fondens övriga investerare till nackdel för DETI. DETI:s insats i fonden härrör från statliga medel. Trots kommissionens politik att främja tillgång till riskkapital, och med tanke på stödets särskilda egenskaper, kan kommissionen inte utesluta att programmet kan innebära stöd till investerarna/fonden och till de företag som fonden kommer att investera i.
- (30) Stöd till investerarna/fonden och till de företag i vilka fonden skall investera skulle kunna snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna enligt artikel 87.1 i EG-fördraget eftersom det råder hård konkurrens på den europeiska finansmarknaden och därför att de små företagen i Nordirland i vilka fonden kommer att investera kommer att få avsevärt förbättrad konkurrenskraft i förhållande till företag i andra medlemsstater.
- (31) Programmet anmäldes i förväg i enlighet med artikel 88.3 i EG-fördraget.

Beträffande stödets förenlighet

- (32) Efter att ha fastställt att fonden kan innebära statligt stöd i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget har kommissionen granskat stödets förenlighet med ett av undantagen i artikel 87.2 och 87.3 i EG-fördraget.
- (33) Kommissionen anser att undantagen i artikel 87.2 i EG-fördraget inte är tillämpliga eftersom stödåtgärden inte uppfyller någon av målsättningarna i den fördragsartikeln. Förenade kungariket har inte heller hävdats att så är fallet.
- (34) Artikel 87.3 a i EG-fördraget är inte tillämplig eftersom ingen del av Nordirland är kvalificerad för regionalstöd enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget (1).

(1) På Förenade kungarikets regionalstödslista för perioden 2000–2006 som godkändes av kommissionen som statligt stöd nr N 265/2000 (Skrivelse för godkännande nr SG (2000) D/106293 av den 17 december 2000) anges att Nordirland är en 87.3 c-region och att det är en undantagsregion enligt fotnot 44 i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål (EGT C 74, 10.3.1998, s. 9).

- (35) Stödordningen avser inte stöd för att främja genomförande av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi. Det avser inte heller att främja kultur och bevara kulturarvet. Därför anser kommissionen att varken artikel 87.3 b eller artikel 87.3 d i EG-fördraget är tillämpliga på fördraget.
- (36) Med avseende på ovanstående har kommissionen fastställt att den enda möjliga grunden enligt vilken åtgärden skulle kunna vara förenlig med den gemensamma marknaden är artikel 87.3 c i EG-fördraget.
- (37) Kommissionen noterar att Nordirland är ett stödberättigat område enligt fotnot 44 i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål ⁽¹⁾. Kommissionen upprepar sin ståndpunkt att små och medelstora företag dras med vissa svårigheter som kan hämma deras utveckling. En av de största svårigheterna är just att hitta kapital och få krediter, vilket till största delen beror på ofullständig information, finansmarknadernas ovillighet att ta risker och de begränsade säkerheter som små och medelstora företag har möjlighet att lämna. Kommissionen påminner dessutom om att gemenskapen har en fastställd policy som till exempel anges i slutsatserna från Europeiska rådet i Lissabon "... för att omdirigera medel till stöd för att starta företag, till stöd för högteknologiföretag och mikroföretag, liksom andra riskkapitalinitiativ som EIB föreslår" ⁽²⁾. Kommissionen noterar även följande:
- a) Den mest omfattande forskningsstudien när det gäller finansiering av små och medelstora företag som gjorts i Nordirland av Ulster Society of Chartered Accountants visar på en marknadsstörning när det gäller den del av riskkapitalmarknaden som avser lägre belopp. Dessutom är ett offentligt ingripande avgörande för fondens inrättande. Ingen investerare från den privata sektorn skulle investera i fonden till samma villkor som den offentliga sektorn. Följaktligen skulle det inte bli någon fond utan ett offentligt ingripande.
- b) Enligt en ändring av de ursprungliga villkoren, som anmälades till kommissionen, kommer fonden enbart att investera när investeringsobjektet (småföretaget) genomför en utvidgningsplan som fastställts i en kompletterande affärsplan. Investeringsbeslutet kommer att vara baserat på produktens egenskaper, marknaden, utvecklingsplanen, ledningsgruppens kvalitet och kunskaper samt tillgången på kunnig personal.
- c) Enligt ytterligare en ändring av de ursprungliga villkoren som anmälades till kommissionen kommer de brittiska myndigheterna att se över det befintliga kommanditbolaget för att säkerställa att fondens delinvesteringar härrör från alla investerare i förhållande till deras engagemang i fonden. De privata delägarna har således en fördel när det gäller fördelningen av avkastningen, men inte när det gäller i vilken utsträckning medlen utnyttjas. Detta innebär att de privata investerarna (och EIB som investerar enligt samma villkor) måste ställa riskkapital till förfogande långt innan det blir fråga om avkastning.
- d) De privata investerarnas andel i fonden uppgår till 33 %, vilket kan anses vara en avsevärd andel, och de totala medlen som investerats till samma villkor uppgår till 66 % (både privata investerare och EIB). Detta garanterar att kommersiella överväganden kommer att ha en nyckelroll när det gäller fondens investeringsbeslut, vilket borde begränsa snedvridningen av konkurrensen ytterligare till följd av stödet till investeringsobjekten.
- e) De brittiska myndigheternas angivna målsättning är att fonden skall förvaltas så att de privata och offentliga investerarna får tillbaka sitt investerade kapital och att den skall ge en acceptabel avkastning på investerat kapital.
- f) Fondens chef utsågs genom ett öppet anbudsförfarande som offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽³⁾ och hans/hennes ersättning är delvis resultatbaserad. Detta borde också stärka fondens kommersiella inriktning.
- g) Slutligen noterar kommissionen att de brittiska myndigheterna har åtagit sig att hålla fondens insatser åtskilda från andra regionala och nationella program, men om stöden utnyttjas tillsammans har de brittiska myndigheterna förbundit sig att begränsa det totala stödet till det tak för stöd som fastställts enligt Nordirlands nuvarande stödnivå (40 %). På grund av problem i samband med beräkning av stödnivån när det gäller aktiekapital kan detta göras enbart med hänsyn till lånen.
- (38) Under dessa omständigheter drar kommissionen slutsatsen att i den utsträckning som stöd ingår i fondens upprättande och verksamhet är stödet begränsat till ett absolut minimum och kommer inte att påverka handelsvillkoren negativt på ett sätt som strider mot allmänhetens intresse.

⁽¹⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 9.

⁽²⁾ Europeiska rådet i Lissabon, ordförandeskapets slutsatser av den 24 mars 2000.

⁽³⁾ EGT S 136, 17.7.1998, s. 215.

- (39) Ovanstående slutsatser stöds av att inga synpunkter kom in från berörda parter under den formella utredningen.
- (40) Kommissionen noterar att de brittiska myndigheterna har åtagit sig att anmäla allt utnyttjande av fonden som inte är tillåtet enligt detta beslut eller kommissionens förordning (EG) nr 68/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd till utbildning ⁽¹⁾, kommissionens förordning (EG) nr 69/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse ⁽²⁾ eller kommissionens förordning (EG) nr 70/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd till små och medelstora företag ⁽³⁾.
- (41) På grundval av ovanstående anser kommissionen att i den utsträckning som den ändrade Viridian Growth Fund har inslag av stöd kan undantaget i artikel 87.3 c i EG-fördraget tillämpas på stödet. Därför anser kommissionen att stödet är förenligt med den gemensamma marknaden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Viridian Growth Fund är efter ändringar förenlig med den gemensamma marknaden. Programmet kan således genomföras.

Artikel 2

Utöver uppgifter om planer om att fortsätta finansiera, utvidga eller ändra det program som avses i artikel 1, som de brittiska myndigheterna är anmodade att inkomma med enligt artikel 88.3 i EG-fördraget, skall de till kommissionen inkomma med en årlig rapport med detaljerade uppgifter som gör det möjligt för kommissionen att utvärdera programmets resultat och bedöma om programmets positiva effekter även fortsättningsvis uppväger en snedvridning av konkurrensen.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland.

Utfärdat i Bryssel den 13 februari 2001.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen

⁽¹⁾ EGT L 10, 13.1.2001, s. 20.

⁽²⁾ EGT L 10, 13.1.2001, s. 30.

⁽³⁾ EGT L 10, 13.1.2001, s. 33.